



# ADOPCJA

Narodziny z serca



Skąd się biorą dzieci do adopcji? Dzieci się rodzą. A potem trzeba im znaleźć mamę i tatę, którzy otoczą ich bezwarunkową miłością. Podarują dużo więcej niż dom, nazwisko, szansę na dobry start. Rodzice adopcyjni uleczą traumę porzucenia miłością. Przerwą łańcuch win, krzywd i ciężarów nie do uniesienia, które na barki rodziców biologicznych włożył los, a czasem oni sami.



Kiedy o nich myślę (a szczególnie o biologicznych mamach), staje mi przed oczami młoda dziewczyna z pozytywnym testem ciążowym, którą rodzice wyrzucają z tzw. dobrego domu, bo wstyd. Widzę też kobietę, która dawno temu źle wybrała towarzysza życia – on na pewno nie byłby dobrym ojcem dla dziecka, które rozwija się pod jej sercem. I widzę mamę, która już teraz pracuje ponad swoje siły, aby zapewnić byt starszej gromadce. Patrzę na nie wszystkie oczyma wyobraźni i czuję ich lęk, bezradność, gniew, rozumiem ich ból i wrażliwość. Razem z nimi przeżywam ich samotność, utratę pracy, chorobę, opuszczenie przez męża czy partnera. A gdy decydują się oddać swoje dzieci do adopcji, jestem im wdzięczna, bo podarowały im największy dar – życie. Zniosły trud ciąży i narodzin, a powierzając malucha ośrodkowi adopcyjnemu, zadbały o to, by obcy jej ludzie obdarzyli go miłością.

Ktoś mi powiedział, że dzieci do adopcji to te, które urodziły się „nie w porę”. Usłyszałam w tym zdaniu głębokie niezrozumienie tej szlachetnej idei. Każde dziecko, które możemy powitać i przytulić, jest przez nas chciane, oczekiwane, jest skarbem, o który musimy się zatroszczyć. Ten bezcenny cud zawsze pojawia się „w porę”, choć bywa, że potrzeba czasu na odnalezienie rodziców, którzy nie urodzili go w tonie, ale urodzą go w sercu.

Magdalena Guziak-Nowak  
dyrektor ds. edukacji Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka

## Ktoś musi zobaczyć w dziecku nie zagrożenie ani ofiarę, lecz dziecko – człowieka, który potrzebuje miłości, by żyć.

Zazwyczaj jest to matka biologiczna, która oddaje dziecko do adopcji, albo pracownicy ośrodka i sąd, którzy odbierają prawa rodzicielskie opiekunom, gdy nie widzą szans na inne ocalenie dziecka. Po drodze są to spojrzenia wychowawców prowadzących placówki, rodziny zastępcze czy rodzinne domy dziecka. Ostatnie, najważniejsze, jest spojrzenie rodziców adopcyjnych, którzy chcą zobaczyć w samotnym dziecku SWOJE dziecko.

## LIST MAMY ADOPCYJNEJ DO MAMY BIOLOGICZNEJ

*„Droga biologiczna Mamo naszego Synka!*

*Wiem, że masz bardzo ładne imię, a jeśli urodę odziedzyczył również po Tobie, to jesteś też zapewne piękną kobietą. Nie znamy się i nigdy nie spotkałyśmy się osobiście, a jednak łączy nas tak wiele.*

*Ten mały człowiek, miarowo oddychający obok mnie, zwinięty w pozycji embrionalnej w swym łóżeczku, jeszcze całkiem niedawno, w takiej samej pozycji, mieszkał pod Twoim sercem (choć w tamtym momencie nawet nie wiedziałam o jego istnieniu).*

*Piszę do Ciebie, bo (...) chcę Ci podziękować. Dałaś mi coś najważniejszego, co w życiu mam. Urodziłaś, a potem podjęłaś decyzję, która musiała Cię kosztować cenę, jakiej się nie da do niczego porównać ani w żaden sposób przeliczyć.*

*Tak bardzo Ci współczuję, bo zapewne niejedna osoba Cię za to potępiła, przeklęła i zmieszała z błotem (...).*

*Ale wiesz co? We mnie nie ma na to zgody. Nie oceniam Twoich motywów i powodów. I nigdy nie powiem o Tobie nawet jednego złego słowa. Dla mnie to, co zrobiłaś, to był akt wielkiej miłości i odwagi. Miłości, bowiem chciałaś dla dziecka jak najlepiej. Odwagi – ponieważ będziesz musiała żyć z tą decyzją do końca swoich dni.*

*Piszę do Ciebie, bo próbuję sobie wyobrazić, co wtedy czułaś. Co może czuć kobieta, która patrzy na swoje dziecko jednocześnie pierwszy i ostatni raz, mając świadomość, że nie zobaczy go już nigdy więcej, albo spotka się z nim dopiero jak z dorosłym, w pełni ukształtowanym człowiekiem (...).*

*Musisz jednak wiedzieć, że często opowiadam mu o Tobie i o tym, że obie go bardzo kochamy. Ja – w bliskości i obecności na co dzień, a Ty – w myślach, tęsknocie i oddaleniu.*

List do Matki biologicznej adoptowanego dziecka to jedno z zadań w czasie szkolenia dla rodziców adopcyjnych. Pomaga przyjąć postawę wdzięczności i szacunku wobec rodziców, którzy dali życie dziecku. Bez tego trudno mówić o szacunku dla samego dziecka i jego historii.

Źródło: <http://www.naszebabelkowo.pl/2018/03/list-do-mamy-biologicznej-naszego-synka.html>



»»» **Człowiek jest jak drzewo.** Rodzina biologiczna to jego korzenie. Czasem są splątane, a czasem tak okaleczone, że trzeba drzewko ponownie przywrócić do życia. Rodzina zastępcza jest tą, która pielęgnuje kruche życie wyrastające z poplątanych korzeni. Tu ono obrasta w słoje miłości i poczucia własnej wartości. Z tak ożywionego pnia życie wzrasta i owocuje kolejnymi życiodajnymi relacjami – tak jak to się dzieje dzięki rodzinie adopcyjnej.

Nie ma miłości bez akceptacji człowieka takim, jaki on jest – również z jego przeszłością. Dziecko ma prawo do swojej pełnej tożsamości, do poznania swej historii, a może nawet do odszukania po latach swoich biologicznych rodziców. Dobrze jest, gdy dzieci wiedzą od początku, że nie urodziły się z brzucha adopcyjnej mamy. Szacunek wyrażany wobec rodziców biologicznych dziecka – nawet jeśli trudno go w sobie wzbudzić – rodzi w dziecku poczucie wartości, ludzkiej godności. Wie ono, że jest wartościowe, bo jego pochodzenie nie rodzi niechęci w bliskich mu ludziach.

Otwarte rozmowy rodziców adopcyjnych o adopcji nie otwierają rany porzucenia, ale potwierdzają: nic, co jest w tobie, nie jest mi obce ani nie wzbudza mojej niechęci. Nie zostawię cię. Przyjmuję cię całego.

Ta wewnętrzna siła przyda się adoptowanemu dziecku na przyszłość w konfrontacji ze społeczeństwem – w przedszkolu czy szkole – gdzie ujawniona adopcja czasem uruchomi raniące czy po prostu trudne słowa lub gesty niezrozumienia. Będzie też orężem w kryzysie dorastania i budowania na nowo swojej tożsamości. Aż po moment jej świadomej akceptacji, wraz z najtrudniejszym jej elementem – bycia kiedyś porzuconym.

Ośrodek adopcyjny rejestruje wszystkie dzieci posiadające uregulowaną sytuację prawną, tj.:

- dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej
- dzieci rodziców, którzy zrzekli się swojej władzy rodzicielskiej i wyrazili zgodę na adopcję dziecka
- dzieci, których rodzice nie żyją
- dzieci pozostawione w oknie życia.

Do adopcji zostają zakwalifikowane tylko niektóre z nich. Pozostała większość wychowuje się w zastępczych rodzinach pochodzenia – np. u dziadków czy innych bliskich. Są również dzieci starsze, nastoletnie, które wychowują się w domach dziecka lub rodzinach zastępczych i nie chcą być adoptowane.

„ Nie wszyscy rodzice biologiczni dorośli do bycia mamą i tatą. Bez względu na to, co było powodem adopcji, zawsze prosimy rodziców adopcyjnych: „Nie mówcie źle o rodzicach biologicznych, bo nie da się zbudować szczęścia na nienawiści”. Z drugiej strony o wielu biologicznych rodzicach można powiedzieć: „Oddanie dziecka do adopcji było z ich strony największym aktem miłości”.

*Beata i Antoni Dzierżanowscy,  
rodzice zastępczy*

**RODZINA  
ADOPCYJNA**

**RODZINA  
ZASTĘPCZA**

**RODZINA  
BIOLOGICZNA**

## CO TO JEST ADOPCJA?

Adopcja to uznanie dziecka innych rodziców za swoje własne, wraz z towarzyszącym temu zerwaniem więzów dziecka z jego rodziną biologiczną. Adopcja tworzy taki stan, jakby dziecko narodziło się w rodzinie adopcyjnej, ze wszystkimi tego konsekwencjami prawnymi i kulturowymi (zmianą nazwiska, prawem do dziedziczenia, zasadą pokrewieństwa z członkami rodziny etc.). Oferuje dziecku najlepsze warunki do rozwoju w bezpiecznej i stabilnej atmosferze kochającej rodziny. Proces ten wydaje się dość prosty pod względem prawnym, jest jednak niezwykle wymagający pod względem psychologicznym. Z tego powodu adopcja nie jest drogą dobrą dla każdego, kto pragnie zostać rodzicem.

Zdanie to powtarzane jest wielokrotnie w trakcie procedury przygotowania kandydatów do adopcji. Do drzwi ośrodka nie pukają jednak kandydaci idealni, ale zwykli ludzie. Są wśród nich również pary doświadczone bólem niepłodności, poronień, nieprzeżytej żałoby, napięć w małżeństwie – zmęczone walką i porażkami. Niezależnie od doświadczeń, wszyscy przepelnieni są tęsknotą, by móc obdarzyć miłością dziecko i od niego tej miłości doznać. Po drugiej stronie adopcji jest zaś boleśnie doświadczony mały człowiek – też przeżył traumy rozstania, porzucenia, doznał niesprawiedliwości i krzywdy. Aby zaopiekować się tym morzem nieszczęścia, trzeba najpierw zagoić swoje rany. Przyznać się do nich, opłakać i zaleczyć. To właśnie temu dojrzewaniu służą kolejne etapy procedury adopcyjnej. Dzięki niemu kandydaci zyskują wymaganą wobec adoptowanego dziecka życiową mądrość i siłę. Pracownicy ośrodka nazywają ten proces „urealnianiem” kandydatów. Jest to czas, by poznać do głębi to wszystko, co może być obciążające dla przyjętego w przyszłości dziecka.

## ADOPCJA

(przysposobienie, usynowienie) to ustanowienie takiego stosunku prawnego między osobami – z ich wolnej woli – jaki panuje między rodzicami a dziećmi biologicznymi. Przysposobić można tylko osobę małoletnią dla jej dobra, a jeśli przekroczyła ona wiek 13 lat, do przysposobienia potrzebna jest jej zgoda, wyrażona przed sądem.

## ZRZECZENIE

to wyrażenie przed sądem przez rodziców dziecka zgody na jego przysposobienie bez wskazania osoby przysposabiającej (art. 119 § 1 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego). Oznacza ono, że rodzice biologiczni zrzekają się swoich praw rodzicielskich i nie będą wiedzieli, kto zostanie rodzicem adopcyjnym ich dziecka. Zrzeczenia można dokonać najwcześniej po 43 dniach od narodzin dziecka. Dopóki do sądu nie wpłynie wniosek o adopcję, rodzice biologiczni mogą cofnąć swoje zrzeczenie.

## »»» Adopcja pełna całkowita (blankietowa)

Sąd orzeka adopcję całkowitą, jeżeli rodzice naturalni dziecka wyrażą zgodę na jego przysposobienie bez wskazania osoby przysposabiającej lub są nieznani (np. dziecko pozostawiono w oknie życia). Jest to typ adopcji orzekany przez sąd najczęściej w przypadku niemowląt.

Skutki prawne adopcji pełnej całkowitej:

- Dziecko przyjmuje nazwisko rodziców adopcyjnych, może również otrzymać nowe imię. Istnieje obowiązek sporządzenia nowego aktu urodzenia dziecka, w którym jako rodziców podaje się osoby przysposabiające. Pierwotny akt urodzenia ulega całkowitemu utajnieniu.
- Skutki przysposobienia rozciągają się na zstępnych przysposobionego: jego dzieci, wnuki etc.
- Ustają prawa i obowiązki przysposobionego, wynikające z pokrewieństwa względem jego krewnych, jak również prawa i obowiązki tych krewnych względem niego.
- Przysposobione dziecko nabywa prawa do dziedziczenia po rodzicach adopcyjnych.
- Przysposobione dziecko nabywa prawa i obowiązki wynikające z pokrewieństwa w stosunku do krewnych przysposabiającego.

Adopcja pełna całkowita jest nierozwiązalna. Dziecko na zawsze staje się częścią rodziny, do której zostało przyjęte, a jego pochodzenie zostaje na zawsze utajnione.

## »»» Adopcja pełna

To typ adopcji stanowiący regułę w polskim prawie – dotyczy zdecydowanej większości dzieci zakwalifikowanych do adopcji. Skutki prawne są tu takie jak w przypadku adopcji pełnej całkowitej, z wyjątkiem zasady utajnienia:

- Zostaje sporządzony nowy akt urodzenia, w którym przysposabiający wskazani są jako rodzice dziecka. Dziecko przyjmuje nazwisko osób przysposabiających, ale po osiągnięciu pełnoletniości ma prawo wglądu do pierwotnego aktu urodzenia i poznania swojej biologicznej rodziny.

Adopcja pełna może ulec rozwiązaniu.

## »»» Adopcja niepełna

Jest to niezwykle rzadko orzekany w Polsce typ adopcji. Skutki tego przysposobienia są ograniczone wyłącznie do powstania stosunku między przysposabiającym a przysposobionym, bez konsekwencji prawnych w relacjach pokrewieństwa z krewnymi przysposabiających. Nie wygasa również w sensie prawnym pokrewieństwo dziecka z jego rodziną pochodzenia. O adopcji niepełnej może zdecydować sąd na wniosek przysposabiającego, np. w sytuacji, gdy rodzice biologiczni nie są zdolni wyrazić świadomej zgody na adopcję ich dziecka lub w podobnej sytuacji znajduje się dziecko powyżej 13 r.ż.

(Ust. z dn. 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego; Ust. z dn. 25.02.1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy)



## KTO MOŻE BYĆ ADOPTOWANY?

**Adoptowana może być tylko osoba małoletnia z uregulowaną sytuacją prawną**, czyli dziecko, którego rodzice zrzekli się praw rodzicielskich, sąd tych praw ich pozbawił lub nie żyją. Aby zaadoptować dziecko powyżej 13. roku życia, trzeba uzyskać na to jego zgodę. Poza tym nie istnieją żadne inne przeszkody. Ani choroba, ani niepełnosprawność nie dyskwalifikują dziecka, by mogło być zaadoptowane.

**W tzw. pieczy zastępczej, czyli instytucjonalnych domach dziecka, ośrodkach preadopcyjnych, rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka na koniec roku 2021 przebywało w Polsce 72,3 tys. dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodziny naturalnej. Tylko część z nich kwalifikowana jest do adopcji. Co roku w Polsce jest to 2,5–3 tys. dzieci.**

Dziecko, którego sytuacja prawna pozwala na adopcję, zgłaszane jest do regionalnego ośrodka adopcyjnego, który rozpoczyna poszukiwanie dla niego odpowiedniej rodziny.

Dziecko zawsze jest najważniejsze. Poszukuje się rodziny odpowiedniej dla dziecka, a nie dziecka, które pasowałoby do rodziny. Pracownik ośrodka poznaje dziecko, jego dotychczasowych opiekunów, historię życia, wymagania i potrzeby, by najtrafniej rozpoznać, która z oczekujących na adopcję rodzin będzie dla niego najlepsza.

fot. pexels/Mikhail Nilov

## W JAKI SPOSÓB MOŻNA PRZEKAZAĆ DZIECKO DO ADOPCJI?

fot. iStock/izkes

Najlepszym dla dziecka i matki rozwiązaniem jest jeszcze w czasie ciąży zgłosić się do ośrodka adopcyjnego i wyrazić taką wolę. Można to zrobić osobiście albo pisząc list czy dzwoniąc na Adopcyjny telefon zaufania. Pracownicy ośrodka zapewnią matce ochronę i konieczne wsparcie (medyczne, psychologiczne, prawne). Pomogą jej upewnić się, czy decyzja o oddaniu dziecka jest konieczna i nieodwołalna. Czasem okazuje się, że mieszkanie socjalne, zaoferowana praca, zawodowe szkolenie, pomoc w opiece nad dzieckiem albo przekazanie go tylko na jakiś czas do rodziny zastępczej wystarcza kobiecie, by w zupełnie innym świetle ujrzała siebie i swoje możliwości. Bywa jednak tak, że kobieta nie jest w stanie podjąć się wychowania dziecka. Wówczas ośrodek służy matce wsparciem w przygotowaniu do rozstania z dzieckiem i pomaga przeprowadzić procedurę prawną.

Wolę przekazania dziecka do adopcji można również wyrazić w szpitalu po narodzinach dziecka, przekazując ją lekarzowi i pozostawiając dziecko na oddziale. Wtedy to pracownicy szpitala przeprowadzą matkę przez wymagane pierwsze kroki prawne i zawiadomią ośrodek adopcyjny.

W ostateczności można również pozostawić dziecko w oknie życia – anonimowo.

### ADOPCYJNY TELEFON ZAUFANIA

Adopcyjny telefon zaufania powstał dla kobiet, które myślą o oddaniu swojego dziecka do adopcji albo potrzebują pomocy, aby tego uniknąć. Tutaj zostają wysłuchane. Bez oceniania. Otrzymają wsparcie, którego potrzebują, opiekę dla siebie i dziecka. Mogą też porozmawiać jeśli zrzekły się dziecka w szpitalu, ale wciąż mają wątpliwości, czy słusznie postąpiły.

Decyzja o oddaniu dziecka do adopcji jest jedną z najtrudniejszych. Podejmujesz ją na całe życie.



**NIE MUSISZ TEGO ROBIĆ  
W SAMOTNOŚCI I POD PRESJĄ  
Zadzwoń 607 16 15 80**



fot. iStock/Julia Mikhałińska

## KTO MOŻE ADOPTOWAĆ?

Według litery prawa adoptować może praktycznie każdy pełnoletni człowiek, który pragnie zostać rodzicem. Najlepiej, jeśli jest to para – wówczas musi udokumentować, że żyje w prawnie potwierdzonym związku małżeńskim. O adopcję może wystąpić również osoba samotna.

Ważną zasadą jest, określona przez Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy, „odpowiednia różnica wieku” między dzieckiem a rodzicami. Przyjmuje się, że nie może to być więcej niż 40 lat. Gwarantuje to dziecku odpowiednią opiekę aż do momentu jego dojrzałości.

Nie są również określone wymagania finansowe wobec kandydatów, ale ośrodek zbada, czy byli karani i czy wywiązują się z nałożonych na nich zobowiązań (np. kredytowych, alimentacyjnych).

O kwalifikacji kandydatów na rodziców adopcyjnych decyduje ośrodek adopcyjny i sąd rodzinny.

## PROCEDURA ADOPCYJNA

Pierwszym krokiem na drodze do adopcji jest wybór ośrodka adopcyjnego, który nas poprowadzi przez wymagane etapy na drodze do rodzicielstwa. Może to być dowolna placówka na mapie Polski. Podejmując decyzję, nie warto kierować się cudzymi opiniami i subiektywnymi komentarzami w Internecie. Najlepiej nawiązać wstępny kontakt z kilkoma ośrodkami i rozpoznać, który jest dla nas.

## ETAPY PROCEDURY ADOPCYJNEJ

### 1 Rozmowa wstępna – spotkanie informacyjne

Kandydaci poznają etapy przygotowania i wymagania formalne. Zostaną poproszeni o napisanie życiorysu, przedstawienie aktu małżeństwa, udzielenie informacji o zatrudnieniu i dochodach. Psycholog z ośrodka zapyta o ich drogę do adopcji, motywację i oczekiwania.

### 2 Diagnoza kandydatów

Obejmuje kilka spotkań z pedagogiem i psychologiem. Polega na rozmowach indywidualnych i z parą oraz na badaniach kwestionariuszowych. Służy rozpoznaniu, czy kandydaci na rodziców adopcyjnych spełniają wymagania określone ustawą. Pracownicy starają się poznać, jak funkcjonuje dane małżeństwo, jaka łączy je więź, w jakim środowisku – rodzinnym i towarzyskim – żyje. Czym kandydaci zajmują się w życiu zawodowym, jakie mają temperamento, charaktery, jak podchodzą do życia i jakimi sposobami radzą sobie z tym, co ono niesie. W trakcie tego procesu zawsze pojawiają się różne, mniej lub bardziej poważne, wątki. Wówczas rozpoczyna się praca nad nimi: namysł i próby rozpoznania, jak to może wpłynąć na relację z dzieckiem i co zrobić, aby nie wpływało negatywnie.

### Wizyta w domu kandydatów / wywiad adopcyjny

Celem jest poznanie kandydatów w ich własnym otoczeniu – jak się w nim czują, zachowują, jak zorganizowali przestrzeń wokół siebie i jak wyobrażają sobie to miejsce, gdy pojawi się w nim dziecko.

### 3 Kwalifikacja do udziału w szkoleniu

### 4 Szkolenie dla kandydatów

Zgodnie z rozporządzeniem, szkolenie jest obowiązkowe i powinno obejmować co najmniej 30 godzin zajęć na ściśle określony temat. Szczegółowy plan w każdym ośrodku wygląda nieco inaczej. W jednym kandydaci wysłuchają wykładów np. na temat psychologii więzi, zespołu FAS, opieki nad dzieckiem, w innych pojawią się dodatkowe warsztaty wychowawcze, więcej spotkań budujących grupę wzajemnego wsparcia i intensywna praca nad relacjami w małżeństwie.

”

„W rozmowie wstępnej nie udawaj, nie wybielaj swojego obrazu. Nie jesteś idealnym rodzicem, bo nikt nim nie jest. Powiedz wprost, co cię tutaj sprowadza i jak się przedstawia twoja aktualna sytuacja. Przecież chcesz, by odnalazło się twoje dziecko, więc musisz dać się mu poznać najlepiej, jak to tylko możliwe, musisz dać poznać, jakim będziesz rodzicem, a dzięki temu nikt później się nie rozczaruje. Zaufaj pracownikom wybranego ośrodka. (...). Poddaj się temu, co ma nastąpić, i po prostu w tym bądź”.

*Magdalena Modlibowska,  
„Odczarować adopcję.  
Przewodnik dla tych, którzy chcą  
odnaleźć swoje dziecko i zostać  
rodzicami”, W-wa 2020.*



## 5 Rozmowy indywidualne

Podsumowują szkolenie oraz uzupełniają brakujące informacje do wniosku dla Komisji Kwalifikacyjnej Ośrodka Adopcyjnego.

## 6 Kwalifikacja kandydatów na rodziców adopcyjnych

Komisja ośrodka adopcyjnego rozstrzyga o zdolności uczestników szkolenia do opieki nad dzieckiem skrzywdzonym. Po szkoleniu ośrodek wie już o kandydatach na tyle dużo, że z reguły będzie mógł zaproponować im takie dziecko, które oni będą zdolni przyjąć. Podobnie przyszli rodzice adopcyjni – na tyle dobrze poznali, co jest dla nich możliwe, a jakim sytuacjom nie poddają, że ich odpowiedź na propozycję ośrodka będzie świadoma i jednoznaczna.

## 7 Oczekiwanie na dziecko

Kończy się czas działania. Rozpoczyna się czekanie na telefon z ośrodka adopcyjnego. Czasem trwa to parę miesięcy, a czasem kilka lat. Zdaniem rodziców adopcyjnych to najbardziej wymagający okres, ale, prędzej czy później, i on się kończy.

## 8 TEN telefon

O tym, że do ośrodka zgłoszono dziecko, dla którego dana rodzina będzie odpowiednia, ośrodek informuje telefonicznie. To najbardziej wzruszający, radosny, ale i pełen niepokoju moment.

Pierwsze „spotkanie” z dzieckiem odbywa się poprzez lekturę dokumentów i rozmowę z pracownikiem prowadzącym dziecko. Gdy odpowiedź kandydatów na rodziców jest pozytywna, mogą poznać dziecko w miejscu i środowisku, w którym aktualnie przebywa: w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka czy placówce opiekuńczej. Po tym spotkaniu podejmują ostateczną decyzję, czy przyjmują dziecko do swojej rodziny. Kolejne spotkania służą budowaniu więzi i wzajemnemu poznaniu się. Trwa to od kilku tygodni (niemowlęta) do kilku miesięcy (dzieci starsze).

## 9 Wniosek adopcyjny

Złożenie wniosku do sądu rodzinnego z prośbą o ustanowienie rodzicami dla poznanego dziecka i jego zatwierdzenie przez sąd jest ostatnim etapem do tego, aby powstała nowa rodzina. Dziecko może zamieszkać ze swoimi rodzicami adopcyjnymi.

### OŚRODKI ADOPCYJNE W POLSCE:

ośrodki publiczne: 42,

ośrodki niepubliczne (prowadzone przez fundacje i stowarzyszenia): 22,

w tym zrzeszone w Stowarzyszeniu Katolickich Ośrodków Adopcyjnych: 10

źródło: <https://www.gov.pl/attachment/3748be1e-8749-49e5-bf9e-21f4126b25b9>

# DZIECI Z BRZUSZKA I SERDUSZKA

## Jak dzieciom mówić o adopcji?

Każda rodzina ma swój sposób mówienia o adopcji, który zaczyna odkrywać w trakcie szkolenia w ośrodku i rozwija go przez całe swoje życie. Dobrze, jeśli w tym mówieniu nie ma lęku, zazdrości ani wyższości. Choć te uczucia na pewno będą się czasami pojawiać. Wybierać trzeba jednak, raz za razem, odwagę, szacunek i miłość. Warto rozmawiać z dzieckiem otwarcie i na co dzień.

## Kiedy zacząć?

Najlepiej – przy pierwszej okazji. Każde dziecko kiedyś po swoimu pyta: skąd się wziąłem? Wówczas trzeba opowiedzieć o mamie, która urodziła, ale nie mogła wychować, i o tym, kto teraz jest mamą dziecka. Pomocną opowieścią jest ta o mamach, które rodzą „z brzuszka”, i o tych, które rodzą „z serduszka”. Dobrym wsparciem dla takiej rozmowy są książeczki i filmy.

Księga Adoptowanego Dziecka to kronika rodzinnej adopcji. Rozpoczęta jeszcze w trakcie szkolenia w ośrodku, może być pięknym i cennym punktem oparcia dla rozmów z dzieckiem o jego historii. Podobnym rozmowom służy świętowanie rocznicy adopcji, nie wspominając o pozytywnych skutkach życia w środowisku rodzin adopcyjnych. Są ośrodki adopcyjne, które organizują np. pikniki dla rodzin albo wakacyjne wyjazdy. Działania oparte na wspólnocie pomagają dziecku zdjąć z adopcji fałszywe piętno bycia gorszym, niechcianym, innym niż wszyscy.

Życie pozbawione tajemnic, które nigdy nie powinny wyjść na jaw, jest łatwiejsze i wolne od strachu. Dużo łatwiej też budować bliskość, jeśli w relacji nie trzeba pilnować słów i nasłuchiwać, czy ktoś inny nie powie za dużo. Prawda czyni wolnym.



„Mamo, a skąd ty wiesz, że jesteś moją prawdziwą mamą?”, zapytała mnie czteroletnia córeczka. Po sekundowym, wewnętrznym przerażeniu, z dumą i pewnością siebie odpowiedziałam: „Córeczko, wiem to, ponieważ ty jesteś moją prawdziwą córką”.

por. M. Modlibowska  
„Odczarować adopcję”  
W-wa 2020



– Skąd się u was biorą dzieci?  
– pewnego dnia czteroletnia Marysia zapytała ciocię Beatę, u której mieszkała w rodzinie zastępczej.

– Czasem dziecko rośnie w brzuchu nie u tej mamy, u której powinno – odpowiadała ciocia. – Potem się rodzi i trafia do nas, a my szukamy prawdziwej mamy.

Magdalena Guziak-Nowak  
„Dzieci z serca”, Opole 2018

## PIECZA ZASTĘPCZA – SCHRONIENIE W RODZINIE

Rodzina zastępcza to najlepsze środowisko rozwoju i wsparcia dla dziecka, którego rodzicom sąd ogranicza prawa rodzicielskie. To doświadczenie prawdziwego domu, którego często nie miały. Otrzymują tu miłość, uwagę i opiekę. Zwłaszcza niemowlęta w pieczy zastępczej nawiązują tak potrzebną im więź z opiekunem, która skutecznie chroni je przed zaburzeniami charakterystycznymi dla traumy porzucenia. Stąd dzieci albo wracają do rodziny, gdy jej sytuacja się poprawi, albo trafiają do adopcji. Albo zostają w pieczy zastępczej długoterminowej.

W Polsce rodzinna piecza zastępcza przyjmuje formę niezawodowej lub zawodowej rodziny zastępczej oraz rodzinnego domu dziecka. Niemal połowa rodzin zastępczych to rodziny spokrewnione z dziećmi. Rodziny niezawodowe stanowią ok. 30% wszystkich rodzin, a zawodowe – niecałe 6%. Ponad połowa osób pełniących funkcję rodziny zastępczej jest w wieku 51–70 lat. Miłość nie zna emerytury. To ludzie, których serca są szpitalem połowym. Przyjmują, kochają, a potem oddają dzieci rodzicom – biologicznym albo adopcyjnym.

Wśród 56 tys. dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2021 roku 6 309 posiadało orzeczenie o niepełnosprawności. Rodzinne domy dziecka prowadzą głównie małżeństwa, często posiadające na wychowaniu swoje biologiczne dzieci. Mogą przyjąć 4–8 potrzebujących opieki dzieci.

Aby zostać rodzicem zastępczym należy zgłosić się do powiatowego organizatora opieki zastępczej i przejść wymagane szkolenie. W swojej pracy rodzice zastępczy otrzymują finansowe środki na pokrycie części kosztów utrzymania dzieci.

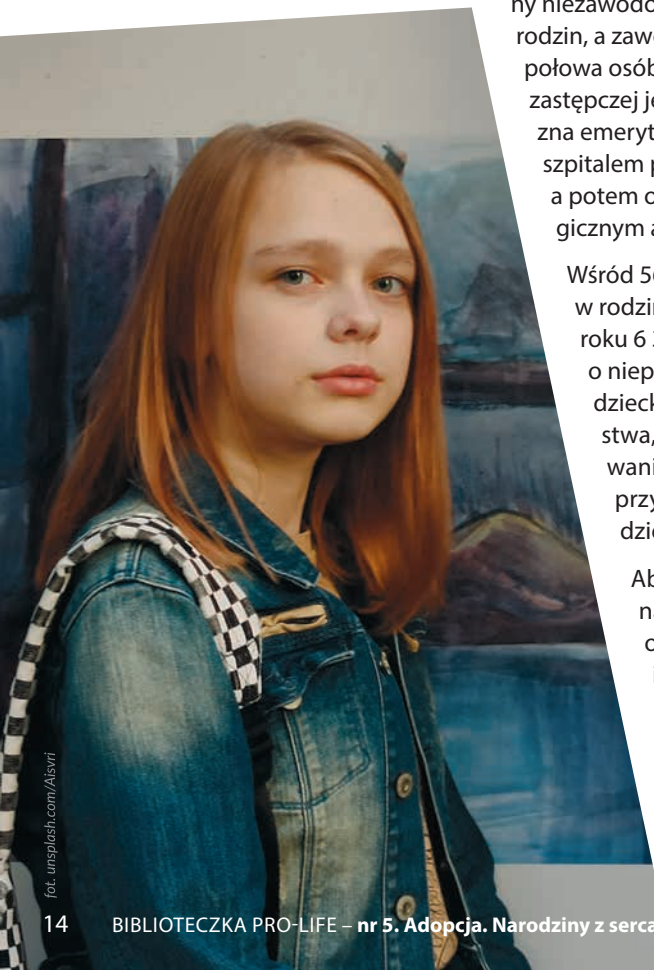


foto.unsplash.com/Aisvri



foto. Andrzej Nowak

**Państwo Krystyna i Józef Reichlowie byli rodziną zastępczą dla X dzieci. Zwierzają się:**

**– Opieka nad przybranymi dziećmi była dla nas szczególnym doświadczeniem. Dzięki temu bardzo otworzyliśmy się na obcych ludzi. Poznaliśmy anioły, czyli rodziców adopcyjnych, którzy nie raz doświadczali trudności, ale nigdy się nie skarżyli. Teraz mamy uciechę, gdy nas odwiedzają.**

**Basia ma 15 lat. Pani Krystyna i Pan Józef byli dla niej rodziną zastępczą:**

**– Otworzyliście przede mną drzwi swojego domu wtedy, kiedy inne pozostały dla mnie zamknięte. Pierwsi wyciągnęliście do mnie dłoń, a i po latach byłam u Was zawsze mile widziana i przyjmowana jak w rodzinnym domu. (...) Jesteście dla mnie autorytetem i podziwiam Was za to, jak wypełniacie swoją życiową misję. To właśnie tacy ludzie jak Wy czynią świat lepszym miejscem.**

(Cytaty pochodzą ze zbioru reportaży Magdaleny Guziak-Nowak, *Dzieci z serca* (Opole 2018), który jest pięknym obrazem rodzinnej opieki zastępczej).



## OKNA ŻYCIA

Okno życia to otwierana od zewnątrz wnęka – oświetlona, sucha, ogrzewana, wyposażona w bezpieczne dla noworodka pościelanie. Nie ma tu kamer, wewnątrz nie przebywa żaden człowiek. Pojawienie się dziecka uruchamia w głębi budynku sygnał alarmu, którego nie słyszy nikt na zewnątrz. Odnalezionego niemowlę zostaje otoczone opieką, powiadamia się pogotowie medyczne i sąd rodzinny. Ruszają konieczne procedury prawne: przyznaje się podstawowe dane personalne dziecku, ustanawia dla niego prawnego opiekuna i kwalifikuje do adopcji. Decyzje te uprawomocniają się w okresie 6–8 tygodni. Jest to przede wszystkim czas, który sąd zawsze daje biologicznej matce, by mogła zmienić zdanie i wrócić po swoje dziecko.

Bywają w życiu sytuacje niewyobrażalnie trudne. Okna życia służą tym, którzy uznają, że nie mogą dla swojego dziecka zrobić więcej ponad tę rzecz najcenniejszą – zachować je przy życiu. Warto jednak pamiętać, że okno życia to ostateczność. Pozwala ocalić życie dziecka i daje mu szansę na kochającą rodzinę, ale rodzi wiele bolesnych w skutkach znaków zapytania.

Dużo lepszym dla dziecka rozwiązaniem jest, gdy matka pozostawia je w szpitalu, zrzekając się praw rodzicielskich, lub zgłasza się do ośrodka adopcyjnego. Wie wówczas, jakie są losy dziecka do czasu jego adopcji, a decyzję o oddaniu noworodka ma szansę podjąć do głębi przekonana i pogodzona z sobą. Po latach zaś nie znajdzie się w sytuacji, gdy upomni się o dziecko np. szkoła albo Sanepid w sprawie szczepień, a ona nie będzie mogła zaświadczyć, że oddała je do adopcji... Dziecku zaś łatwiej udzielić pomocy medycznej i psychologicznej, gdy znamy jego przeszłość. Otrzymuje też tak ważny dostęp do swej historii, tożsamości. A po latach, jeśli tego zapragnie, z pomocą ośrodka adopcyjnego może odszukać swoją biologiczną rodzinę...

W łódzkim oknie życia w poniedziałek wielkanocny 2021 roku odnaleziono ośmiomiesięcznego chłopca. Pracownicy ośrodka adopcyjnego, poruszeni faktem, że matka tak długo starała się zachować chłopca przy sobie, zaapelowali do niej w mediach, aby odezwała się, nawiązała kontakt. Kobieta odpowiedziała na apel. Spotkanie zrodziło nowe pomysły, jak można pomóc jej i jej synkowi.

Do wielu informacji nie zdołałaby dotrzeć sama. Z pomocą ośrodka – psychologiczną, prawną i materialną – przetrwała trudny czas, a chłopczyk szczęśliwie pozostał przy niej.



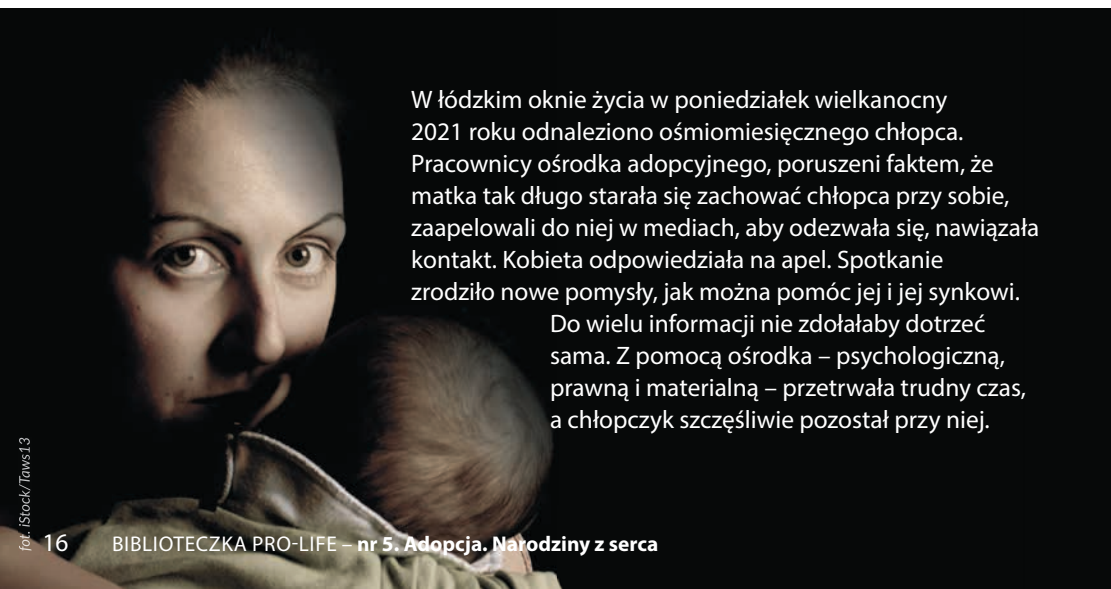
Pierwsze w historii okno życia powstało w Rzymie w 1198 r., przy Szpitalu Ducha Świętego, ufundowanym z inicjatywy papieża Innocentego III. Szpital rękami sióstr duchaczek miał służyć głównie opiece nad kobietami w ciąży i położu oraz nad ich dziećmi. Współcześnie okna życia funkcjonują w wielu krajach Europy: w Niemczech (ponad 100), w Czechach (ok. 50), we Włoszech, na Litwie i Słowacji, w Belgii, Szwajcarii i Rosji.

← Pierwsze okno życia, Rzym, Szpital Ducha Świętego

W Polsce okna życia powstają z inicjatywy Caritas Polska. Pierwsze otwarto 19 marca 2006 roku w Krakowie, przy ul. Przybyszewskiego 39, gdzie mieści się Dom Samotnej Matki, prowadzony przez siostry nazaretanki. Dziś jest ich wszystkich 61. Zwykle otwierane są 25 marca, w Dzień Zwiastowania Pańskiego, gdy w Polsce obchodzimy Dzień Świętości Życia. Do 28 stycznia 2022 r. znalazło w nich ocalenie 128 dzieci.



Dokładne adresy okien podaje Caritas Polska  
<https://caritas.pl/projekty/okna-zycia/>



## KSIĄŻKI O ADOPCJI DLA DZIECI



**Agnieszka Frączek, Jeśli bocian nie przyleci, czyli skąd się biorą dzieci,** il. I. Cała, Łódź 2016.

Urokliwa, zabawna, napisana wpadającym w ucho wierszem historia, która opowiada o tym, jak ważny i wyczekany jest mały człowiek w rodzinie adopcyjnej.



**Agnieszka Porzezińska, Skąd się biorą rodzice? Nie-bajka o adopcji,** Częstochowa 2010.

Bogato ilustrowana opowieść o smutku, gdy nie ma rodziców, i radości, gdy się pojawiają. Narratorem jest chłopczyk, który snuje swą opowieść od momentu, gdy przebywał w brzuchu mamy. Lektura dla nieco starszych przedszkolaków.



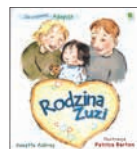
**Irena Landau, Witaj, córeczko!,** Łódź 2009.

Wartościowa opowieść o adopcji dziecka w starszym wieku: o szacunku dla korzeni i bliskości, która nie zawsze rodzi się tak szybko, jakbyśmy tego oczekiwali. Ale happy end jest:) Lektura dla dzieci powyżej dziesięciu lat.



**Marc Nemiroff, Wszystko o adopcji,** przekł. M. Trzebiatowska, il. J. Annunziata, Gdańsk 2007.

Ilustrowana książeczka dla młodszych i starszych dzieci, opatrzona komentarzem wykwalifikowanych psychologów. Wyjaśnia, czym jest adopcja, opisuje jej proces, ale też objaśnia paletę emocji, jakie towarzyszą w adopcji dzieciom – na różnych etapach ich życia i w różnych sytuacjach.



**Annette Aubrey, Rodzina Zuzi,** przekł. K. Iwańska, il. P. Burton, Warszawa 2013.

Ze względu na prosty język, który opisuje bliskie dziecku rodzinne sytuacje, książeczka nadaje się do czytania nawet z trzylatkami. To dobry start do poszukiwania własnego sposobu mówienia o adopcji i bliskości w rodzinie.



**Jennifer Wilgocki, Marcia Kahn Wright, Czas niepewności. O dzieciach w rodzinach zastępczych,** Gdańsk 2007.

Ta niewielka i prosta książeczka to historia o rozdarciu i niepewności losu, jakich doświadczają dzieci w pieczy zastępczej. Opowieść opatrzona komentarzem dziecięcych psychologów, wspierającym dorosłych w trosce o podopiecznych.

## FILMY FAMILIJNE DOTYKAJĄCE ADOPCJI



**Pani Pajęczkowa i jej wesola gromadka** – animacja w odcinkach, dla najmłodszych.



**Nazywam się Cukinia,** reż. Claude Barras, 2016 – animacja dla dzieci w wieku szkolnym, do obejrzenia z dzieckiem.

**Rodzina od zaraz,** reż. Sean Anders, 2018 – komedia, w której już wiele adopcyjnych rodzin się odnalazło. Dla całej rodziny.



**Blask tęczy,** reż. Vic Sarin, 2009 – malownicza i poruszająca niełatwym spłotem zdarzeń historia adoptowanego ośmioletniego Tomasa. O tym, że żadne przeciwności nie zwalniają nas z obowiązku, by walczyć o piękne życie. Dla rodziny z dziećmi 12+.



### Dla rodzin z dziećmi 16+

**Lion. Droga do domu,** reż. Garth Davis, 2016 – para Brytyjczyków w czasie podróży po Indiach ratuje życie hinduskiemu chłopcu i adoptuje go. Po latach mężczyzna podejmuje trud, by odnaleźć rodzinę. Przewodnikiem jest dla niego wspomnienie głosu starszego brata.

**Każde życie jest cudem,** reż. Andrew Erwin, 2011 – nastolatka dowiaduje się, że została oddana do adopcji po tym, jak urodziła się w wyniku nieudanej aborcji. Rusza w podróż do korzeni.

**Chłopiec na rowerze,** reż. Jean-Pierre Dardenne, 2011 – Cyryl ma 11 lat, mieszka w domu dziecka i nie traci nadziei, że odnajdzie ojca, który go porzucił. Na swojej drodze spotyka fryzjerkę Samantę, która jest inna niż wszyscy dotąd spotykani dorośli...



**Polecamy również webinar Polskiego Stowarzyszenia Obróńców Życia Człowieka pt. Adopcja. Kiedy dzieci rodzą się w sercu** (kanał youtube.com/psozc). Magdalena Lesiak, dyrektor Archidiecezjalnego Ośrodka Adopcyjnego w Łodzi, opisuje w nim wyzwania, wzruszenia i piękno adopcji z perspektywy osoby od lat towarzyszącej dzieciom i rodzicom w ich wzajemnym odnajdywaniu się.





# DUCHOWA ADOPCJA

Adopcja czy rodzicielstwo zastępcze nie jest drogą dla każdego. Jeśli jednak los opuszczonych dzieci nie jest nam obojętny, warto podjąć dzieło Duchowej adopcji. Może ją praktykować każdy, nawet dzieci – prowadzone przez dorosłych.

Duchowa adopcja przyczynia się do ocalenia życia dzieci nienarodzonych. Podejmując to zobowiązanie, przez dziewięć miesięcy modlimy się o ocalenie życia jednego poczętego dziecka, które zna Bóg. W ten sposób stajemy się jego duchowymi rodzicami. Modlitwa jest też dziękczynieniem za życie swoje i innych. To również dar pokoju dla rodzin i przebłaganie za grzechy aborcji.

Adoptujemy każdorazowo tylko jedno nieznanne nam dziecko zagrożone aborcją. Duchowa adopcja może być podejmowana cyklicznie co dziewięć miesięcy.

**Więcej informacji na: [www.duchowaadopcja.info](http://www.duchowaadopcja.info)**



foto: iStock/Damian Pawelek



Polskie Stowarzyszenie  
Obrońców Życia Człowieka

Zapraszamy na portal  
[www.pro-life.pl](http://www.pro-life.pl) i zachęcamy  
do zamówienia bezpłatnych  
materiałów edukacyjnych:  
tel. (12) 421-08-43,  
e-mail: [biuro@pro-life.pl](mailto:biuro@pro-life.pl).

„Biblioteczka Pro-Life” jest materiałem edukacyjnym Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka. **Naszą misją jest troska o ludzkie życie na każdym etapie rozwoju.** Realizujemy ją poprzez edukację pro-life oraz pomoc charytatywną.

**WESPRZYJ NASZĄ DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNĄ:**  
Bank Pekao SA Oddział w Krakowie  
**93 1240 4650 1111 0000 5150 8401**

**Organizacja pożytku publicznego. KRS: 0000140437**

## AKTY PRAWNE REGULUJĄCE W POLSCE PROCES ADOPCJI

- Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawa z dn. 25 lutego 1994 r. z późn. zm. (Dz.U. Nr 83 poz. 417 z 1995 r.) – art. 114–127
- Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawa z dnia 29 września 1986 roku z późn. zm. (Dz.U. Nr 161, poz. z 1995 r.) – art. 47–49
- Kodeks postępowania cywilnego, ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku z późn. zm. (Dz.U. Nr 43, poz. z 1995 r.) – art. 585–589
- Konwencja Narodów Zjednoczonych o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 roku (Dz.U. Nr 16, poz. 71 z 1991 r.)
- Konwencja o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego z 29 maja 1993 roku (Dz.U. Nr 39, poz. 448 z 2000 r.)
- Europejska konwencja o przysposobieniu dzieci z 1967 roku (Dz.U. Nr 99, poz. 1157 z 1999 r.)
- Europejska Konwencja o wykonywaniu praw dzieci z 1996 roku (Dz.U. Nr 107, poz. 1128 z 1997 r.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64 poz. 593) – dotyczy rodzin zastępczych
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2004 roku w sprawie rodzin zastępczych (Dz.U. Nr 233, poz. 2344)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz.U. Nr 80, poz. 900) – dotyczy rodzinnych domów dziecka
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 6 czerwca 2011 r., w sprawie ośrodków adopcyjnych (Dz.U. 2011 Nr 149, poz. 887)